

دزفول دستکندهای خنک

در انتظار مسافران تابستانی

سعیده احسانی‌راد
روزنامه‌نگار

دزفولی‌ها در تابستان گرم به تفریحگاه‌های کنار رودخانه دز پناه می‌برند. یکی از محبوب‌ترین مکان‌های تفریحی رود دز، کت‌های دزفول است. در گویش دزفولی کت به معنای دستکند و حفره‌های غارمانندی است که به دست انسان‌ها یا به طور طبیعی در دیواره‌های سنگی حاشیه رودخانه دز حفر شده‌اند. دزفولی‌ها با شروع تابستان، کت‌ها را خانه‌تکانی و برای پذیرایی از مسافرانی که از خوزستان و شهرهای دیگر می‌آیند، مهیا می‌کنند. مهدی چناری معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دزفول در گفت‌وگو با خبرنگار «ایران» درباره کت‌هایی که در کنار ساحل رود دز حفر شده است، گفت: کت‌های کنار رودخانه دز از جاذبه‌های تفریحی منحصر به فرد برای گردشگران علاقه‌مند به تفریحات آبی است. این دستکندها در دل صخره‌ها کنار رودخانه به چشم می‌خورند و از جنس سنگ کانگولومرا هستند.

دزفول شهرآب و آجر

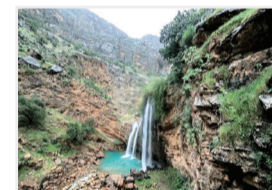
دزفول یکی از شهرهای تاریخی استان خوزستان است که دارای ۱۰۰ تپه تاریخی است و ۱۵۰ اثر در بافت تاریخی‌اش دارد. دزفول به دلیل داشتن تزئینات آجری به شهر آجر معروف است و تزئینات خاص آجرکاری در این شهر نمود زیادی دارد. به همین دلیل طرح‌های خورون چینی دزفول از آیت‌های تزئینات آجری است که ثبت ملی شده. از شاخصه‌های دیگر دزفول تپه‌های تاریخی و باستانی است که معروف‌ترین آن پغامیش است. اولین نت موسیقی و سند دریانوردی، در کاوش‌های انجام شده در این تپه کشف شده است که بعضی از این آثار در موزه ملی نگهداری می‌شود. کیو از مهم‌ترین صنایع دستی دزفول است که بزودی جهانی می‌شود.

وی ادامه داد: کت‌ها در مناطقی مثل گلال، کوپیته، تالخانی و دووه و در بالای رودخانه دز قرار دارند. شبیه بودن فضای درون کت‌ها به غار و نزدیکی به رود باعث شده اقامت در این کت‌ها در طول گرمای روز برای مردم بدون استفاده از هیچ‌گونه وسایل برقی و خنک‌کننده، مطبوع و لذتبخش باشد. ارتفاع کت‌ها بین دو تا چهار متر است و سقف آنها با سنگ‌های ریز و درشت، تزئین می‌شود. مساحت کت‌ها بسته به امکان توسعه و کاربرد آنها از ۵ مترمربع تا بیش از ۱۰۰ مترمربع است. وی بهترین زمان رفتن به کت‌ها را خردادماه تا زمان اوج گرما بیان کرد و گفت: معمولاً تا مهر شاهد حضور گردشگران در کت‌ها هستیم. قایق و جت اسکی از وسایلی است که گردشگران از طریق آنها به کت‌ها می‌آیند. آشنایی با شنا و استفاده از جلیقه نجات در زمان حضور در کت‌ها ضروری است. قایق سواری و انواع ورزش‌های آبی نظیر جت اسکی و ماهی‌گیری در کنار استفاده از کت‌ها خاطره‌انگیز و شادآور است. چناری بعضی از کت‌ها را دارای مالک خصوصی دانست و اظهار داشت: بعضاً این کت‌ها مالک خصوصی داشتند و به نام آن مالک معرفی می‌شوند یا به اسم منطقه‌اند مثل: گلال، کوپیته، تالخانی، دووه و در بالای رودخانه دز قرار دارند. یکی از معروف‌ترین کت‌های دزفول که در مثل‌های دزفولی آورده می‌شود «کت حاج فرج» است. دهانه کت حاج فرج

آبشار شوی بزرگترین آبشار خاورمیانه

باشید. چند نفری سفر کنید. اگر مشکلی پیش بیاید و تنها باشید، بعید است کسی آن اطراف باشد و کمک‌تان کند. اگر با مسیر آشنا نیستید، حتماً از یک راهنما کمک بگیرید. کفش مناسب بپوشید. چند ساعت باید در مسیره‌های سخت پیاده‌روی کنید. حواستان باشد که خیلی به آبشار نزدیک نشوید. صدای آب بسیار بلند است و ممکن است بعضی‌ها را اذیت کند. به علت طولانی بودن مسیر، سالمندان و بچه‌ها نمی‌توانند همراه شما بیایند. در راه باید از صخره‌ها بالا بروید و چند ساعت پیاده‌روی کنید. این کار برای همه راحت نیست. پس حتماً قبل از حرکت شرایط جسمی و سنی همراهان‌تان را در نظر بگیرید.

چناری، آبشار شوی را از دیگر مناطق گردشگری تابستانی در دزفول نام برد و توضیح داد: آبشار تله‌زنگ که به آبشار دزفول هم معروف است با ارتفاع ۹۰ متر و عرض ۸۵ متر، از بزرگترین آبشارهای خاورمیانه است که با پیوستن به رودخانه دز به سد دز سرزیر می‌شود. آبشار شوی که به آن لقب نیابگاری ایران را داده‌اند، ۴۵۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد. حجم این آبشار با توجه به فصول مختلف سال متغیر است و در فصل بهار به حداکثر خود می‌رسد. این آبشار تا دزفول ۱۰۰ کیلومتر فاصله دارد و باید برای رسیدن به آن یک ساعت و نیم پیاده‌روی کرد. زمستان و بهار بهترین زمان برای دیدن این آبشار است. اقامتگاه بوم‌گردی در محل آبشار در حال راه‌اندازی است و اقامت برای گردشگران فعلاً در منطقه عشایری ممکن است.

نکته‌های سفر به آبشار

بهرتر است دو ساعت قبل از طلوع آفتاب حرکت کنید. در روشنایی روز سفر کنید تا به تاریکی نخورید. وسایل ضروری را فراموش نکنید. کوله‌پشتی و آب‌معدنی و غذا به اندازه کافی همراهتان باشد. در مسیر جایی برای خرید کردن نیست. لباس مناسب همراه داشته

از این غذاها ننگرید

نان چرب و خمیس توله از غذاهای سنتی دزفول است. نان چرب محلی، در گذشته پای ثابت مجالس عروسی بود. مواد اصلی این غذا را روغن حیوانی، گوشت، زعفران دم‌کرده و نخود تشکیل می‌دهند که در عین سادگی، بسیار لذیذ و اشتها برانگیز است. خمیس توله یک غذای کاملاً گیاهی است. برای درست کردن این غذا، ساقه‌ها و برگ‌های خرد شده گیاه توله را در مقداری آب می‌پزند. سپس آن را از یک صافی رد کرده و در یک ماهیتابه با پیاز و سیر سرخ شده، زردچوبه، نمک، فلفل و بودر لیمو عمانی تفت می‌دهند. پس از مدتی، رب انار را نیز به مواد اضافه می‌کنند. برای زیباتر و خوشمزه‌تر شدن این غذا می‌توان از دانه‌های انار هم استفاده کرد. خمیس توله از نظر رنگ و ظاهر، شبیه قرمه‌سبزی است. در استان خوزستان، این غذا را اغلب به همراه نان و گاهی با پلو سرو می‌کنند.

کت‌های کنار رودخانه دز از جاذبه‌های تفریحی منحصر به فرد برای گردشگران علاقه‌مند به تفریحات آبی است. این دستکندها در دل صخره‌ها کنار رودخانه به چشم می‌خورند و از جنس سنگ کانگولومرا هستند

غار بیخ مراد

جاده چالوس، گچسار
رسیده به خروجی دیزین

غارگل زرد

۶۵ کیلومتری جاده هراز، ۴ کیلومتر
بعد از جاده خاکی زردگل

